Ta en bild (eller samla in, helst i sprit) för säkerhets skull. Lokal, biotop, datum, antal, kön och eventuell äggkokong är viktiga fakta som vi helst vill ha.

Tack

Väldigt många människor har visat intresse och varit till stor hjälp. Vi tackar dem alla.

Litteratur

Altmüller, R. 1998. Ausbreitung der Wespenspinne *Argiope bruennichi* in Niedersachsen (Arachnida: Araneae). – Inform. d. Naturschutz Niedersachs. 6: 178-181.

Bristowe, W. S. 1958. The world of spiders. Collins. London.

Craig, C.L. & Bernard, G.D. 1990. Insect attraction to ultraviolet-reflecting spider webs and web decorations. – Ecology 71: 616-623.

Follner, K. & Karenberg, A. 1995. Aeronautic behaviour in the wasp-like spider, *Argiope bruennichi* (Scopoli) (Araneae, Argiopidae). – Proceedings of the 15th European Colloqium of Arachnology 66-72. Ceske Budojovice.

Guttmann, R. 1979. Zur Arealenentwicklung und Ökologie der Wespenspinne (*Argiope bruennichi*) in der Bundesrepublik Deutschland und den angrenzenden Ländern. – Bonner zool. Beitr. 30: 454-486.

Harvey, P. 1998. Some Interesting Essex Records 1996-97. – Newsl. Br. arachn. Soc. 83: 7-9.

Höser, N. 1992. Befunde zur Habitatpräferenz der Wespenspinne, *Argiope bruennichi*. – Arachnol. Mitt. 3: 54-56.

Köhler, G & Schäller, G. 1987. Untersuchungen zur Phänologier und Dormanz der Wespenspinne *Argiope bruennichi* (Scopoli)) (Araneae, Argiopidae). – Zool. Jb. Syst. 114: 65-82.

Malt, S. 1996. Untersuchungen zur Rolle ausgewählter netzbauender Spinnen (Araneae) im trophischen Beziehungsgefüge von Halbtrockenrasen. Dissertation, Friedrich-Schiller-Universität Jena.

Martin, D. 1978. Zur Verbreitung der Zebraspinne in der DDR. – Faun. Abh. Mus. Tierkd. Dresden. 7: 1-5.

Martin, D. 1991. Zur Autökologie der Spinnen (Arachnida: Araneae). I. Charakteristik der Habitatausstattung und Präferenzverhalten epigäischer Spinnenarten. – Arachnol. Mitt 1: 5-26.

Merrett, P. 1990. A Review of the Nationally Notable Spiders of Great Britain. N. C. C., Peterborough.

Roberts, M. J. 1995. Spiders of Britain & Northern Europe. HarperCollins Publishers.

Sacher, P. & Bliss, P. 1990. Ausbreitung und Bestandssituation der Wespenspinne (*Argiope bruennichi*) in der DDR – ein Aufruf zur Mitarbeit. – Entomol. Nachr. Ber. 34: 101-107.

Sacher, P & Seifert, S. 1996. Zur Höhenverbreitung der Wespenspinne *Argiope bruennichi* im Harz (Araneida: Araneidae). – Abh. Ber. Mus. Heineanum 3: 67-77

Scharff, N. 1999. Hvepseedderkoppen en ny dyreart i Danmark. – Naturens Verden 1: 34-37.

Scharff, N. & Langemark, S. 1997. Hvepseedderkoppen *Argiope bruennichi* (Scopoli) i Danmark (Araneae; Araneidae). – Ent. Medd. 65: 179-182.

Simon, E. 1926. Les Arachnides de France 6 (2): 309-532.

Svemark, M. 1995. Unik getingspindel funnen i Trelleborg. – Trelleborgs Allehanda 17 aug, 1995.

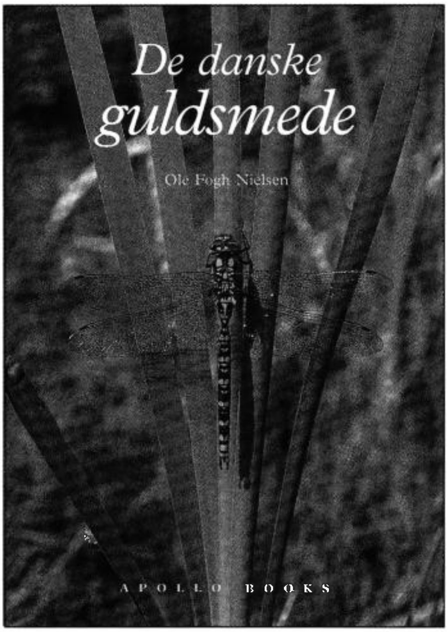
Wiehle, H. 1931. Araneidae. – Tierwelt Deutschlands 23: 1-136.

Färgstarkt om trollsländor

Ole Fogh Nielsen. 1998. *De danske guldsmede*. Danmarks Dyreliv, bind 8. Apollo Books, Stenstrup. 279 sidor. ISBN 87-88757-21-8. Pris DKK 300,00 plus porto.

I serien Danmarks Fauna har nu bandet om trollsländor kommit ut. Med sina 279 sidor och över 230 färgfotografier utgör boken en milstolpe i nordisk trollsländelitteratur. Ole Fogh Nielsen har lagt ner ett jättearbete på verket, och han har all anledning att känna sig nöjd. Boken är en bra representant för den "nya generationens" bestämningsböcker som är mer än bara en bestämningsnyckel. De danske guldsmede är *mycket* mer!

Boken är traditionellt uppställd - några inledande kapitel om trollsländornas livscykler med såväl morfologiska som ekologiska aspekter följs av artbeskrivningar som är både fylliga och detaljerade. I slutet av boken finns en bestämningsnyckel till alla arter, både till fullbildade

djur och till exuvier (tomma larvskinn) eller larver i sista larvstadiet. Ett intressant kapitel tar också upp hur man kan studera och fotografera trollsländor i naturen. Fotografering ligger författaren varmt om hjärtat och det kan man verkligen se på den genomgående höga bildkvalitet som boken präglas av. Till och med larvbilderna är detaljrika och fyllda av färger – larver av trollsländor har tyvärr annars ofta en tendens att se ut som mörka "klickar" mot en ljus botten, men så icke här! Boken visar att den hör hemma i en helt annan klass än genomsnittet insektslitteratur, eftersom texten om arterna är så rik och nyanserad. För varje art beskrivs bl. a. utseende, livsmiljö, flygtid, livscykel och utbredning. Särskilt uppfattar jag beskrivningarna av arternas miljöval som intressanta och värda ett särskilt omnämnande. Författaren har nämligen tagit med fotografier av "typiska" livsmiljöer för varje art, något man sällan eller aldrig finner i andra böcker om trollsländor. Intressant att notera för oss som bor i österled är att de miljöer som beskrivs som normala för vissa arter i Danmark skiljer sig väsentligt från de vi är vana att finna arten i Sverige. Ett exempel är kungstrollsländan (*Cordulegaster boltoni*) som i Jylland lever i små rena bäckar i myr- eller hedområden. I sådana halvöppna miljöer hittar man den inte i Sverige, utan här kräver arten normalt skogsmark kring bäcken. I Sverige hittas ju arten förstås också i större vattendrag, men sådana finns ej i Jylland. Boken är alltså en källa till ny kunskap för oss som tror oss veta "allt" om hur våra trollsländearter lever. Habitatbilderna är enligt min åsikt en av bokens starkaste förtjänster.

En annan stark tillgång är utbredningskartorna. Det har hittills inte funnits moderna utbredningskartor för Danmark med undantag för de trollsländor som tagits upp på Danmarks nationella hotlista. Att nu få tillgång till aktuell utbredning i Danmark kommer att hjälpa upp vår kunskap om den skandinaviska djurgeografin avsevärt. Särskilt bra är att boken tar upp även de enstaka fynd av syd- och centraleuropeiska arter som på senare år börjat sprida sig norrut, arter som vi förmodligen kommer att se mer och mer av i framtiden i takt med att de tycks förskjuta sina utbredningsområden åt vårt håll. För Sveriges del är utbredningskartorna i boken heltäckande upp till Mälardalen, men eftersom vår egen trollsländefaunas utbredning bara är känd på landskapsnivå är kartorna naturligtvis motsvarande grovt förenklade. I Danmark är utbredningen betydligt bättre känd och det återspeglas också i kartornas detaljrikedom.

Ett genomgående tema är att författaren diskuterar arternas status i Danmark. Hot, fridlysning, habitatskydd, mm. presenteras, och informationen är mycket aktuell. Men är då De Danske Guldsmede en bok som svenska insektsintresserade har verklig nytta av? Mitt svar är ett otvetydigt ja på den frågan. Den här boken är långt ifrån en dansk upprepning av Sandhalls välkända trollsländebok från 80-talet eftersom arternas biologi behandlas så mycket mer ingående. Den hamnar faktiskt bland de bästa europeiska trollsländeböcker jag sett, och jag kan rekommendera den varmt. Den tar inte upp alla svenska arter, men varför begränsa sitt insektsintresse till gamla nationsgränser som inte syns ute i naturen? För södra Sveriges del är valet av denna bok självklart! De Danske Guldsmede är utgiven av Apollo Books, Stenstrup, och kostar DKK 300,00 plus porto. Billigt, med tanke på det rika innehållet.

Göran Sahlén